

## Hmotná a Finanční struktura podniku

**Hmotná :** koloběh statků, služeb a práce , cílem je uspokojit potřeby zákazníků užitečnými statky a službami

**Finanční :** koloběh peněz, cílem je dosažení zisků = ( rentabilita) + udržování platební schopnosti ( likvidace)

### HMOTNÁ STRANA:

- podstatou hmot.str. činnosti podniku je uspokojování potřeb zákazníků
- mn. stanoví hl. cíle podniku, strategii a nástroje k jejich dosažení, a pak probíhá koloběh statků a služeb : to jsou tyto činnosti:
  1. Na základě sledování trhů se provádějí změny ve výrob. programu
  2. Pracovníci - investiční výstavby, zásobování personalistiky - zabezpečují podnik DM, materiálem, službami a zaměstnanci
  3. Provoz. pracovníci pomocí strojů vyrábějí výrobky
  4. Pracovníci odbitu výrobky prodávají

### FINANČNÍ STRANA :

- peníze hrají důležitou roli
- činnost podniku musí být zabezpečena penězi, těmi se vyjadřuje a zjišťujeme jak podnik hospodaří
- řízení fin. str. je zaměřeno na to, aby podnik při získávání a používání fin. zdrojů dobře hospodařil
- vede ke zhodnocování kapitálu, který do něj vložily investoři.
- podnik má být schopen uhrazovat své závazky - LIKVIDITA
- 2 cíle spolu souvisí a ovlivňují se stejně jako fin. stránka s hmotnou
- dosahuje-li podnik zisků, zvyšují se jeho vlastní fin. zdroje, posiluje se platební schopnost
- nemá-li podnik peníze na nákup zdrojů ( mat., energie, mzdy...) - nebude plynule vyrábět
- ztrát - sníží finanční zdroje, tím se prohlubuje plateb. neschopnost

### HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK :

- výsledek činnosti podniku, z finanční stránky
- může jimi být ZISK x ZTRÁTA
- nejdůležitější fin. ukazatel, charakterizující hospodaření podniku
- z možných nákladů a výnosů vyplývá, že HV lze plánovat a zjišťovat v různé struktuře
- HV - je výrazným zdrojem přírůstku peněz a financování

**Porovnáme -li : Náklady a Výnosy = Hospodářský výsledek**

**1. Finanční uce ( finanční plán)**

**2. Manažerské uce**

- zjišťuje se HV z jednotlivých činností, středisek, a jiných vnitropodnikových útvarů

### ZISK:

**Rozdělení zisků :**

- přidělení do zákonného rezervního fondu , úhrada ztráty z min. let, přidělení do dalších

fondů - rozvoje, kultury..., ponechá se v podniku jako tzv. „Nerozdělený zisk z min let“, použití na výplatu dividend a ostatních podílů na zisku, tantiémy ( = odměny členům dozorčí rady, statutárním organizacím)

#### **Vypořádání ztráty:**

- musí být v souladu s obch. zákoníkem , v souladu se společenskou smlouvou nebo stanovami ( = zásady)
- může se uskutečnit úhradou od společníků , nebo z nerozdělení zisku z min. let z rezervního fondu, převedením do příštího roku s předpokladem zisku, snížení zákl. kapitálu
- zápis v Obch.R.

#### **Zvyšování zisku :**

- neustálá snaha zvyš. zisků je v tržní eko motorem podnikání

#### **dělíme na:**

Zvyšování zisků zvyšováním výnosů :

- snížením ocenění nákupů, snížením hospodaření ( topení, světlo), častá údržba a využití stroje

Zvyšování zisků snižováním nákladů na jednotku produkce :

- obratem, kvalitnější výrobky KALKULACE - propočet nákladů na kalkulační jednici
- jednotka výkonu podniku , a musí být přesně obsahově a objemově vymezena

#### **dělení: z hlediska času**

předběžná - předkládané náklady, vychází z toho co už bylo

výsledná - čerpá info z uce, slouží pro kontrolu a porovnání

**Kalkulační vzorec:** každá kalkulace se skládá z kal. položek, jejichž počet závisí na činnosti a velikosti podniku

#### **Podrobný kalkulační vzorec používaný u větších podniků :**

1. Přímý materiál
2. Přímé mzdy
3. Ostatní přímé náklady
4. Výrobní režie - výrobní středisko  
vlastní náklady výroby
5. zásobovací režie - sklad , přeprava
6. správní režie - sekretářky  
vlastní náklady výkonu
7. odbytová režie - spojené s prodejem a skladování výrobků  
úplné vlastní náklady výkonu
8. zisk  
prodejní cena

#### **Stanovení nákladů na kalkulační jednici**

- přímé N se stanoví podle THN ( technicko hosp. norem) THN = norma spotřeby, materiálu, času u výrobních dělníků

- u režijních N se určí celkový objem , to se určí z rozpočtu a dále se používá kalkulace:

**DĚLENÍM** - nejjednodušší, užívá se ve výrobních podnicích se stejnorodou výrobou (1 druh výrobků), celková částka rozpočtovaných nákladů se dělí plánovaným množstvím výrobků

**POMĚROVANÝMI ČÍSLI** - podnik vyrábí několik druhů stejnorodých výrobků, kte. se od sebe

liší pouze velikostí, rozměry... , 1 z nich se určí jako základní a na tento výr. se přepočte spotřeba na ostatní výrobky pomocí poměrových čísel

**PŘIRÁŽKOVOU KALKULACÍ** - přírážky = užívají se tam, kde jednotlivé druhy výrobků vyvolávají rozdílné náklady : Přímé / Nepřímé ..., . , náklady se stanoví na jednici pomocí přírážky, vyjadřující poměr rozvahových nákladů ke zvolené základně

**NÁKLADY** - potřeba věcných prostředků a práce při hosp. činnostech podniku

- **Explicitní** : skutečně vynaloženy v peněžní podobě na nákup a pronájem výr. faktorů, běžně je zjistíme z uce

- **Implicitní** : pomyslné náklady, podnik je neplatí, ale musí si je uvědomit. V uce se neeviduje podle druhu :

- **Provozní ( běžné )** - běžné náklady, kt. vznikají v průběhu výroby či poskytování služeb ( spotřeba mat., energie, služby, mzdy, daně ...) Materiálové / Nemateriálové

- **Finanční** - náklady, kte. nějak souvisí s finančními operacemi podniku (pokuty, pojistně, úroky, operace s CP, změny kurzů cizích měn)

- **Mimořádné** - manka a škody, změny ocenění majetku podle vztahu objemu výroby:

- **Fixní** - stálé , objem výroby se nemění

- **Variabilní** - proměnlivé, s objemem výroby se mění, stoupají nebo klesají podle činností: ( u kalkulace) podnik má více čin., vyrábí víc druhů výrobků nebo poskyt. více druhů služeb

- **Přímé ( jednicové )** - můžeme je stanovit přímo na tzv kalkulační jednici, vycházíme z technicko hospodářských norem

- **Nepřímé ( režijní )** - nelze stanovit přímo na kalkulační jednici , určují se z pravidla formou režijní přírážky ke zvolené rozvahové základně

**podle místa vzniku :**

- N. zásobovací činnosti

- N výrobní činn.

- N. správní činn.

- N. odbytové činn.

- **Proporcionální** - mění se sejným tempem ( materiál nebo úkolová mzda )

- **Degresivní** - stoupají pomaleji než-li produkce ( spotřeba energie)

- **Progresivní** - stoupají rychleji než objem výroby ( mzdy za přesčas. práce)

**VÝNOSY** - peněžní částky, kt. podnik získal ze svých činností za určité období - a to měsíc či rok. Hlavními výnosy podniku jsou tržby, který byly získány prodejem výrobků, zboží ,

poskytováním služeb. Peněžní ocenění výkonů .

dělíme podle činnosti: podnik většinou uskutečňuje více provozních činností tj.

Výrobní

Obchodní

Dopravní - v jejich rámci vytváří i různé druhy výrobků

podle organických složek : sleduje podnik, proto aby hmotně zainteresoval jedn. podnikové útvary na výsledcích své práce , sledují náklady a výnosy

Prvotní

Druhový

podle druhů

- 6. uce tř.

- **Provozní** - získané z provozně - hospodářské činnosti podniku, to znamená z činnosti, pro kterou byl podnik zřízen - zejména o tržby za prodané výrobky a zboží, tržby za přepravu zboží či osob, poskytování různých služeb zákazníkům,

- **Finanční** - výnosy získané z účastí a finančních investic

- **Mimořádné** - získané mimořádně - vznikají např. při prodeji maj. podniku , při inventarizaci, darováním.

**VÝDAJE** - představují úbytek hosp. prostředků, ale nemusí být v souvislosti s náklady

**PŘÍJMY** - přírůstek hosp. prostředků